

protesterende Biskopper tilflyde følgende Skrivelse, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse maa læse op: „I Skr. af 13. ds. til Aalborg m. fl. Biskopper udtalte Ministeriet, at den af Ministeriet trufne Bestemmelse om, at Vaalse Sogne-kald indtil videre kun skal besættes ved Konstitution, og om Meddelelse af Konstitution til Sp. Arboe Rasmussen ikke i nogen Maade berører den Biskopperne efter den ordinære Vakancetjenestes Udløb i Henh. t. Reskr. 6. Febr. 1789, jfr. Reskr. 14. Febr. 1812, i Alm. paahvilende Forpligtelse til at foranledige et ledigt Sognekald betjent af en eller to af Herredets Præster imod et af dem nærmere fastsat Vederlag, saa lidt som den Biskopperne meddelte Tilladelse til i uventede Tilfælde og ikke forudsete Tilfælde at gøre Afvigelser fra denne Regel, men at denne Ret og Pligt for Biskopperne paa den anden Side i det enkelte Tilfælde ikke kan gælde længere, end til Ministeriet træffer Bestemmelse om Embedets Besørgelse paa anden Maade, f. Eks. om dets Besættelse ved Konstitution paa kortere eller længere Tid. . . .“

Det vil altsaa sige, at dette Reskript af 1789 naturligvis gaar ud fra, at naar et Embede er blevet ledigt, bør der hurtigst muligt træffes Foranstaltninger til dets Besørgelse. I Slutningen af det 18de Aarhundrede var Forbindelsen med Centralstyrelsen ikke slet saa nem som nu, og det var derfor ganske naturligt, at man paa-lagde den nærmeste Autoritet at foretage, hvad der maatte foretages, for at Embedet kunde blive betjent, og foretage det hurtigst muligt. Det var i Virkeligheden oprindeligt Herredsprovsterne, der havde denne Forpligtelse. Ifølge Reskript af 2. December 1707 havde de Pligt til at sørge for Embedets Betjening ved Herredspræsterne ganske uden Tidsbegrænsning, og uden at der anvistes dem noget til Dækning af Udgifterne derved, f. Eks. Befordringsudgifterne. Det var derfor ikke saa underligt, at man fra Præsternes Side følte sig besværet af denne Ordning. Derefter gik man til at ordne Vakancetjenesten nøjere ved Reskriptet af 6. Februar 1789, saaledes at i de første 12—16 Uger skulde Herredspræsterne betjene Embedet uden Vederlag, og efter højest 16 Ugers Forløb indsattes der 2 Nabopræster, som mod en Betaling af 2 Rigsdaler ugentlig skulde betjene Embedet. Reskriptet slutter saaledes: „Endelig vil Kongen i øvrigt, at det i uventede og ikke forudsete Tilfælde maa være Biskoppen tilladt selv at anordne og bestemme, hvad han finder fornødent til Vakancers For-

synelse efter ethvert Steds locale Omstændigheder.“ Denne Tilføjelse kan efter hele Ordlyden og efter Sammenhængen kun opfattes saaledes, at der derved udfyldes, hvad der er sagt i det foregaaende, saaledes at hvis disse Detailbestemmelser, der er givne, ikke kan passe i det enkelte Tilfælde, maa Biskoppen sørge for, at der hjælpes paa anden Maade. Der er aldeles ikke dermed sagt det mindste om, at kun Biskoppen kan bestemme, om et Embede alene skal besættes ved Konstitution, og hvem der i saa Tilfælde skal konstitueres. Der er ikke sagt det ringeste derom i Reskriptet af 1789.

Den ærede Ordfører (Godskesen) angreb meget stærkt Lovligheden af den foretagne Konstitution og hævdede, at selv om man vilde indrømme — hvad den ærede Ordfører altsaa ikke paa nogen Maade vilde —, at Ministeren havde Ret til at konstituere, skulde der i saa Tilfælde biskoppelig Kollats til. Jeg er imidlertid nu saa heldig at kunne henvise til en Række Tilfælde, i hvilke der er foretaget Konstitution nøjagtig paa samme Maade, som jeg har foretaget denne Konstitution. Det ærede Medlem rettede i Virkeligheden ved sit skarpe Angreb paa Lovligheden af den af mig foretagne Konstitution et meget stærkt Angreb paa et højtæret Medlem af dette Ting, som hører til det ærede Medlems eget Parti, nemlig fhv. Kultusminister Goos, der har foretaget Konstitution nøjagtig paa samme Maade, som jeg har foretaget Konstitution i dette Tilfælde. I 1893 var der Vakance i Albæk-Voer Sognekald i Aalborg Stift. Der var ført Forhandlinger om, at de to Sogne skulde deles, og fra Ministeriets Side ønskede man derfor, at Embedet skulde besættes ved Konstitution, medens Biskoppen — det var Biskop Schousboe — meget stærkt ønskede, at Embedet skulde endeligt besættes ved kongelig Udnævnelse, saaledes at der udnævntes en Sognepræst for Albæk og midlertidig for Voer. Den 8. Juni 1893 indsendte Biskoppen en Skrivelse, hvori han meget indtrængende anmodede om, at Sognekaldet maatte blive opslaaet til Besættelse ved kongelig Udnævnelse, men allerede 28. Juni opslug daværende Kultusminister Goos ganske uden Hensyn til Biskoppens Henstilling Embedet til Besættelse ved Konstitution, og i den Skrivelse, hvormed der svares paa Biskoppens Skrivelse af 8. Juni, hedder det blankt og bart, at man har opslaaet Embedet til Besættelse ved Konstitution, og den 25. Juli 1893 konstitueredes fhv. Kapellan pro loco for Herfølge og Sædder Haagen Müller til